

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Tos/78/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7612010965
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Evžen Kelij
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7612010965.4

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu JUDr. Evžena Kelija a členov JUDr. Mareka Dudíka a JUDr. Zoltána Szalaya, v trestnej veci obžalovaného M. O. pre zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr.zák. a iné, na neverejnom zasadnutí dňa 18. novembra 2013 v Košiciach o sťažnosti obžalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 6.11.2013, sp.zn. 3T/235/2012 o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, neprijatí záruky podanej dôveryhodnou osobou a neprijatí písomného sľubu daného obžalovaným takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr.por. z a m i e t a sťažnosť obžalovaného M. O..

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 6.11.2013, sp.zn. 3T/235/2012 bola podľa § 79 ods. 3 Tr.por. zamietnutá žiadosť obžalovaného M. O. o prepustenie z väzby na slobodu, súčasne neprijatá podľa § 80 ods. 1 písm. a) Tr.por. ponúknutá záruka podaná dôveryhodnou osobou Mgr. B. Q. na nahradenie väzby a taktiež podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr.por. neprijatý písomný sľub daný obžalovaným na nahradenie väzby.

Proti uzneseniu podal sťažnosť obžalovaný M. O. (ďalej len „sťažovateľ“). V písomnom odôvodnení - prostredníctvom obhajcu - podaného opravného prostriedku poukazuje, že nie je obvyklé, aby bola predložená súdu záruka podávaná farárom Rímsko - katolíckej cirkvi v mieste trvalého bydliska sťažovateľa, ktorú Mgr. B. Q. odôvodnil pri svojom výsluchu (?) na hlavnom pojednávaní najmä tým, že motívom jeho snahy je aj za jeho súčinnosti vytvoriť podmienky, aby bol sťažovateľ z väzby prepustený s prihliadnutím na pomery (početná rodina - sedem maloletých detí). Sám spresnil, že bude sledovať jeho správanie a bude poskytovať súdu informácie o jeho prevýchove. Sťažovateľ sa aj priznáva, že mal myslieť na rodinu, keď chodil „na výlety“ do Levoče, no jeho krátkodobá neprítomnosť nemala negatívny vplyv na zabezpečovanie jej potrieb, pretože vždy si našiel - hoci aj brigádnickú prácu - aby zarobil peniaze a vrátil prípadne pôžičky. Situácia je však v súčasnosti iná, opäť je tu zima a jeho rodina nemá peniaze, ba ani možnosť si požičať, nakoľko jej príjem tvoria len rodinné výdavky. Pokiaľ by bol na slobode, tak by situáciu dokázal zvládnuť. Poukazuje na skutočnosť, že je vo väzbe po dobu rok a pol, odlúčený od rodiny a detí a ako taký by sa ťažko rozhodol pokračovať v trestnej činnosti, teda nie sú u neho dané dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr.por. Ďalej pokračuje v rozoberaní dôkaznej situácie - vo vzťahu k výpovedi poškodenej - v predmetnej trestnej veci s tým, že obsah jej výpovede nemôže byť pravdivý, najmä čo sa týka orálneho sexu a identifikácie jeho osoby ako ryšavého s vyholeným ochlpením v okolí penisu. Napokon, upriamuje pozornosť na to, že poškodenej sa bála prezradenia ich vzťahu, mysliac si, čo ak je niekým sledovaná, v dôsledku čoho si vymyslela verziu o znásilnení ryšavou osobou s vyholeným penisom. Celý popis žalovaného skutku nemožno hodnotiť ako pravdivý zo strany poškodenej, na viac, ak mala v čase skutku požitý alkohol, ktorá skutočnosť nebola u poškodenej zisťovaná. Vzhľadom na pochybnosti, zmeny v správaní poškodenej a už uvedené skutočnosti žiada vyhovieť svojej sťažnosti.

Krajský súd, ako súd sťažnostný (§ 190 ods.2 písm. b) Tr.por.) najprv skúmal, či sťažnosť je prípustná alebo či nebola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala, alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým vzala späť a zistil, že sťažnosť - opravný prostriedok je prípustný (§ 185 ods.2 Tr.por.), bol podaný oprávnenou osobou (§ 186 ods.1 Tr.por.), včas - v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento opravný prostriedok podať (§ 187 ods.1 Tr.por.).

Krajský súd postupoval v zmysle ustanovenia § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr.por. a pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa preskúmal ako nadriadený orgán tak správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť, ako i konanie, ktoré predchádzalo výroku napadnutého uznesenia.

K doposiaľ uvedenému krajský súd opätovne uvádza, že konanie o opravnom prostriedku vo veci väzby nie je ani podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva konaním o „dôvodnosti obžaloby“, a preto nemožno všetky požiadavky uvedené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez ďalšieho akceptovať na konanie o väzbe.

Ako vyplýva z obsahu spisového materiálu, obžalovaný bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Spišská nová Ves zo dňa 14.5.2012, sp.zn. OTp/331/2012 z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c) Tr.por.

Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia, okresný súd ako prvostupňový súd - ako už viackrát predtým v prejednávanej veci - konštatuje u sťažovateľa i naďalej existenciu dôvodu väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr.por., konkrétne dôvody pokračujúcej väzby vidí v tom, že sťažovateľ v prípade prepustenia na slobodu by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, vzhľadom na to, že už bol za obdobnú trestnú činnosť v minulosti odsúdený (nakoľko toto odsúdenie má fikciu zahľadania, svedčí o sklonoch sťažovateľa k páchaniu takejto trestnej činnosti).

Ďalej, prvostupňový súd postupoval podľa § 80 ods. 1 písm. a) Tr.por. a neprijal ponúknutú záruku podanú dôveryhodnou osobou Mgr. B. Q. - farárom Rímsko-katolíckej cirkvi v obci K., ktorý postup oprel o tú skutočnosť, že vzhľadom na stav dokazovania v prejednávanej veci a osobu sťažovateľa nedáva záruku k nahradeniu väzby ani ponúknutá záruka za ďalšie správanie obžalovaného a obdobne, pre uvedené dôvody súd prvého stupňa neprijal ponúknutý písomný sľub, nakoľko ho považuje za nedostatočný na nahradenie väzby.

Je potrebné - ako je uvedené i v predošlých rozhodnutiach krajského súdu - zdôrazniť, že pri hodnotení dôvodov trvania väzby u sťažovateľa a to v dôsledku podanej sťažnosti, sťažnostný súd prihliadol i na skutočnosť, že väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody, ktorý je prípustný podľa článku 17 Ústavy SR, súčasne prihliadol i na potrebu dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, t.j. aby vždy boli využité také opatrenia, ktoré najlepšie povedú k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osôb - v danom prípade sťažovateľa - voči ktorým sa uplatňujú. Je potrebné opäť konštatovať, že väzba u sťažovateľa je namieste a nie je príliš prísny zabezpečovacím opatrením a to s prihliadnutím na závažnosť činu a očakávaný trest (trestná sadzba 5 až 10 rokov).

Napokon, je potrebné zasa konštatovať, že v prejednanom prípade podozrenie, že žalovaný skutok spáchal sťažovateľ, zatiaľ rozptýlené nebolo, prebieha dokazovanie pred súdom a k tejto podmienke existencie dôvodov väzby - a to od začiatku jej trvania - sa pripojila i podmienka o potrebe zabránenia v páchaní trestnej činnosti sťažovateľom.

Vo vzťahu k ponúknutej záruke podanej dôveryhodnou osobou a k neprijatému písomnému sľubu sťažovateľa je potrebné uviesť, že ustanovenie § 80 Tr.por., ktoré upravuje nahradenie väzby zárukou, sľubom alebo dohľadom, je ustanovením obsahujúcim podmienky nahradzujúce väzbu, a tieto sú aj možnosťami, nie však oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody, t.j. osoby vo väzbe.

I tu je názor sťažnostného súdu v zhode so závermi súdu prvého stupňa, že u sťažovateľa nie sú splnené podmienky pre postup v zmysle ustanovenia § 80 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr.por., t.j. prijatie ponúknutej záruky podanej dôveryhodnou osobou Mgr. B. Q. na nahradenie väzby, ako i na prijatie písomného sľubu

sťažovateľa a to tak pre formálne nedostatky ako aj s prihliadnutím na osobu sťažovateľa a povahu prípadu.

Podľa § 80 ods. 2 Tr.por., súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie oboznámi toho, kto ponúka prevzatie záruky podľa odseku 1 písm. a) a spĺňa podmienky na jej prijatie, s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu; obvineného oboznámi s obsahom záruky. Súčasne môže obvinenému súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie uložiť splnenie primeraných povinností a dodržanie obmedzení.

Podľa § 4 ods.3 Tr.por., dôveryhodná osoba je osoba, ktorá je schopná priaznivo ovplyvňovať správanie obvineného. Dôveryhodnosť osoby posúdi súd a v prípravnom konaní prokurátor.

Pre rozhodnutie o nahradení väzby zárukou dôveryhodnej osoby za ďalšie správanie sa obvineného musia byť splnené aj podmienky uvedené v § 80 ods. 2 Trestného poriadku, t.j. že súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie oboznámi toho, kto ponúka prevzatie záruky podľa ods. 1 písm. a) uvedeného ustanovenia a spĺňa podmienky na jej prijatie, s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu; obvineného oboznámi s podstatou záruky. Ak tak súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie neurobí, nie sú splnené formálne podmienky na jej prijatie. (viď uznesenie VVS Trenčín, sp.zn. Tpo 101/2008)

Citovaný názor vyplýva z toho, že Trestný poriadok neobsahuje bližšiu definíciu pojmu "dôveryhodná osoba" - okrem všeobecnej podmienky, že musí byť spôsobilá "priaznivo ovplyvňovať správanie obvineného". Môže ísť teda nielen o príbuzného, ale aj o inú osobu napr. o priateľa, spolupracovníka, nadriadeného, predstaveného a pod. V požiadavke schopnosti tejto osoby "priaznivo ovplyvňovať správanie obvineného" je ale vyjadrený dominujúci vzťah tejto osoby k obvinenému, jeho schopnosť usmerňovať jeho správanie. Dôveryhodná osoba pri plnení, resp. uplatňovaní tohto vzťahu vytvoreného rozhodnutím súdu alebo sudcu pre prípravné konanie v intenciách Trestného poriadku v rámci trestného konania, nedisponuje pre napĺňanie svojej úlohy žiadnymi donucovacími prostriedkami - okrem svojej authority, morálnej zodpovednosti a postupu upraveného v ustanovení § 80 ods. 4 TP, v zmysle ktorého môže dôvodne odstúpiť od záruky. Takéto opodstatnené odstúpenie od záruky vytvára veľmi reálny predpoklad, že obvinený sa ocitne vo väzbe. Toto vzájomné prepojenie dôveryhodnej osoby a obvineného v rámci trestného konania musí byť obidvom subjektom zrejme a pre takýto vzťah vytvára priestor práve aj povinnosť súdu alebo sudcu pre prípravné konanie postupovať v intenciách § 80 ods. 2 TP, t.j. oboznámiť toho, kto ponúka prevzatie záruky s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu a obvineného s naznačenými skutočnosťami.

Ako však zistil krajský súd z obsahu spisového materiálu, Mgr. B. Q. ako dôveryhodná osoba ponúkol prevzatie záruky súdu písomnou formou a to tak prostredníctvom sťažovateľa, ako aj jeho obhajcu, avšak samotného jej prejednanie sa nezúčastnil a to zo zdravotných dôvodov, preto neboli splnené formálne podmienky na jej prijatie.

Nad rámec už uvedeného, krajský súd skúmal, či Mgr. B. Q. ako dôveryhodná osoba je schopný zaručiť sa za ďalšie správanie sťažovateľa, ako aj pozitívne ovplyvňovať jeho správanie tak, aby splnil požiadavky za to, že sťažovateľ sa na vyzvanie dostaví na súd a že vždy vopred oznámi súdu vzdialenie sa z miesta pobytu a či možno považovať záruku dôveryhodnej osoby vzhľadom na osobu sťažovateľa a na povahu prípadu za dostatočnú a dospel k tomuto záveru.

Podľa údajov z odpisu registra trestov, sťažovateľ už bol za trestnú činnosť so sexuálnym motívom v minulosti odsúdený a to vo veci Okresného súdu Poprad, sp.zn. 3 T 92/99 pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin pohlavného zneužívania podľa § 242 ods. 1 Tr.zák, no i keď odsúdenie má fikciu zahľadania, svedčí o sklonoch sťažovateľa k páchaniu sexuálne motivovanej trestnej činnosti. Na viac, ako sa javí z doteraz vykonaného dokazovania, podozrenie, že žalovaný skutok spáchal sťažovateľ, zatiaľ rozptýlené nebolo a v konaní v tomto skutku pribudol prvok výrazného fyzického násillia voči poškodenej.

Vzhľadom na uvedené dospel krajský súd k záveru, že i v prípade splnenia formálnych podmienok na jej prijatie, nemožno považovať záruku dôveryhodnej osoby vzhľadom na osobu sťažovateľa a na povahu prípadu za dostatočnú.

Na základe uvedených zistených skutočností preto krajský súd ako súd sťažnostný dospel v zhode s okresným súdom, ako súdom prvého stupňa k záveru, že dôvody väzby u sťažovateľa v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Tr.por. naďalej trvajú, uznesenie je vecne správne a má oporu v obsahu spisového materiálu a v skutočnostiach z neho vyplývajúcich, a tak postupom podľa ustanovenia § 193 ods.1 písm. c) Tr.por. sťažnosť sťažovateľa - obžalovaného M. O. zamietol ako nedôvodnú.

Poučenie:

Proti uzneseniu sťažnosť nie je prípustná (§ 185 ods. 2 Tr.por.).